

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania Z. M. - "B." w T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T. z udziałem
zainteresowanych: B. K. i T. K.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej Z. M. - "B." w T.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 18 listopada 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 18 listopada 2015 r. oddalił apelację wniesioną przez Z. M. – „B.” w T. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 24 września 2014 r., oddalającego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 9 maja 2013 r. ustalających, że zainteresowani B. K. i T. K. podlegają z tytułu zatrudnienia na podstawie umów zlecenia (nazwanych umowami o dzieło) u płatnika składek Z. M., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „B.” w T. ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu we wskazanych w decyzjach okresach. Jednocześnie organ rentowy ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i

wypadkowe zainteresowanych z tytułu zatrudnienia na podstawie umów zlecenia we wskazanych okresach.

Płatnik składek Z. M. prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą „B.” w T. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 18 listopada 2015 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 750 k.c. w związku z art. 2 i 4 ustawy z 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych oraz art. 65 § 2 k.c., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 321 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność, gdyż jego zdaniem skarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo. Sądy obu instancji dokonały bowiem nieprawidłowej wykładni art. 750 k.c. Z jednej strony, w ogóle nie rozpatrywały umów, jakie łączyły płatnika z B. K. i T. K. pod kątem ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych. Z. M. prowadzi zaś działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług detektywistycznych, co jest działalnością regulowaną, podlegającą wpisowi do rejestru, podlegającą nadzorowi Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz wymagającą dla swojego prowadzenia zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Działalność ta może być wykonywana jedynie w ramach umowy zlecenia i przez osobę legitymującą się „licencją” w myśl art. 2 i 4 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych. Art. 2 wspomnianej ustawy zawiera katalog otwarty zadań, jakie może wykonywać detektyw. Skarżący podkreślił w związku z tym, że on zawierał umowy zlecenia ze swoimi klientami, które były umowami o świadczenie usług - usług detektywistycznych. Tylko i wyłącznie Z. M. mógł zawierać takie umowy, zgodnie z art. 4 wymienionej ustawy. Osoby, z którymi łączył go stosunek prawny wynikający z umowy o dzieło, nie świadczyły natomiast usług detektywistycznych, tym samym strony miały pełną dowolność w kształtowaniu charakteru prawnego łączącego je zobowiązania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania

kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 listopada 2016 r., I UK 39/16 (dotychczas niepublikowanym), odmawiającym przyjęcia skargi kasacyjnej opartej na analogicznych zarzutach i wniesionej również przez Z. M. – „B.” w T., skarżący nie wykazuje tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Odnosząc oczywistą zasadność skargi do obrazu przez Sąd drugiej instancji art. 750 k.c. w związku z art. 2 i 4 ustawy o usługach detektywistycznych, skarżący prezentuje stanowisko, że skoro miał obowiązek zawierania umów zlecenia wyłącznie z klientami, na rzecz których świadczył usługi detektywistyczne, to z zainteresowanymi mógł zawrzeć umowy o dzieło. Tymczasem podnoszona przez skarżącego kwestia nie należy do sfery objętej art. 750 k.c. oraz art. 2 i 4 ustawy o usługach detektywistycznych.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni podziela to stanowisko. Uznaje też za godne podkreślenia, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie stwierdza się, że strony zawierające umowę mogą - co do zasady - ułożyć stosunek prawny według swojego uznania (art. 353¹ k.c.). Są one jednak zobligowane do przestrzegania zasadniczych elementów stosunku zobowiązaniowego, czyli jego części składowych, które decydują o istocie tworzonego węzła prawnego. Okoliczność, że strony umowy określiły łączący je stosunek prawny jako umowę o dzieło, eksponując w ten sposób jej charakter (art. 65 § 2 k.c.), nie jest elementem decydującym samodzielnie o rodzaju zobowiązania, które ostatecznie - z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy - określa sąd (por. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 313/15, LEX nr 2111409 i powołane w nim orzeczenia). W orzecznictwie podkreśla się też, że wykonanie określonej czynności (szeregu powtarzających się czynności), bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie, jest cechą charakterystyczną dla umów o świadczenie usług - art. 750 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 187/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 115). Również zastosowanie przez strony umowy wynagrodzenia czasowego (np. godzinowego lub miesięcznego) wskazuje, że celem stron nie było zawarcie umowy o dzieło i rozliczanie się za wynik, ale wykonywanie powtarzalnej pracy, za którą wynagrodzenie ustalane jest w jednostkach czasowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., II UK 184/15, LEX nr 2046362).

Ze stanu faktycznego niniejszej sprawy wynika, że w ramach zawartych umów, nazwanych przez ich strony umowami o dzieło, zainteresowani zobowiązali się do wykonywania czynności w zakresie zabezpieczenia obiektów objętych działalnością płatnika, kontroli dokumentów związanych z dostawami towarów oraz czynności archiwizacyjnych, za wynagrodzeniem określonym miesięcznie lub godzinowo. Takie ustalenia dawały Sądowi drugiej instancji podstawę do oceny, że przedmiotem spornych umów były określone, powtarzalne czynności (a nie ich wynik), za wynagrodzeniem ustalonym w jednostkach czasowych, co przesądza o ich kwalifikacji jako umów starannego działania - umów o świadczenie usług, o których mowa w art. 750 k.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dlatego, opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swego postanowienia.